

Engeland en de EG

Dit jaar is Engeland al weer tien jaar in de EG. Zou dit feit iets zijn dat speciaal moet worden gevierd? Tien jaar geleden was het Engelse volk niet bepaald gretig om erbij te komen: 31% positief, 34% negatief, zei de opiniepeiling. Dit jaar is het opnieuw gevraagd: 28% positief, 36% negatief. Dus beter maar niet vieren. Margaret Thatcher maakt het er trouwens ook niet vrolijker op door op elke EG-bijeenkomst eerst te beginnen over de f. 200 mln. die Engeland jaarlijks moet storten ten gevolge van de bestaande vereveningsregeling. Van den Hoven schreef al dat die regeling er anders zou hebben uitgezien als Engeland destijds bij het ontwerpen ervan was betrokken 1). Iedereen ziet dat wel in en de EG betaalt Engeland dan ook jaarlijks een redelijke vergoeding. Maar ook wie het in Engeland beter kon weten, blijft moord en brand schreeuwen. Na zeven jaar lidmaatschap schreef Ronald Butt nog in *The Times*:

„We shall neither get the £ 1000 m, nor a concerted European policy simply by talking nicely to the French, and we should be very foolish to sacrifice our own interests again on the altar of European hopes which we have never had any warrant for believing would turn into facts”.

Die vereveningsrekening is in dubbele zin maar het topje van de ijsberg. In de praktijk, omdat met het EG-lidmaatschap uiteindelijk bedragen zijn gemoeid van een heel andere orde van grootte, maar ook naar de mentaliteit; achter Margareta geroep om geld gaat een veel dieper onbehagen schuil. Voor alle betrokken landen is het toetreden tot de EG een grote stap geweest. Voor Engeland was die stap nog extra groot. Het was al eeuwen de kern van een eigen wereldrijk. De stap naar de EG was het duidelijke teken dat die droom was uitgedroomd. Engeland kwam laat toen de EG al door anderen was gemaakt. De identificatie was minimaal, nog steeds noemen vele Engelsen Europa dat deel van de wereld dat aan gene zijde van het Kanaal begint. Niet voor niets houdt Engeland het pond nog steeds buiten de EMS.

Niet voor niets blijkt het voor de Engelsen zo moeilijk „to go metric”.

Omdat ik toch een paar weken in Engeland was, heb ik de gelegenheid gebruikt om alle mensen die ik beroepshalve moest zien, maar daarnaast ook vele oude kennissen, eens nader aan de tand te voelen over hun kijk op Engeland en de EG. Het zou niet verantwoord zijn daar veel wetenschappelijke waarde aan te hechten, maar ik vermeld de uitkomst toch omdat ik bij een zeer gevarieerde steekproefpopulatie een bijzonder grote eenstemmigheid aantrof. Zelfs tegenover een niet-Engelsman, waarvan men kan vermoeden dat hij iets in de EG zou kunnen zien (en dat doe ik), heeft men bij even doorpraten niet veel behoefte om beleefd te blijven. Englands lidmaatschap is een treurige noodzaak die een respectabel „gentleman” dwingt zich onbehaaglijk dicht op te houden bij een volstrekt onbetrouwbaar troepje. Die toestand is alleen aanvaardbaar door haar te minimaliseren: het gaat alleen over een economische regelarij. Mijn pogingen om iets op het toneel te krijgen over de EPS (Europese Politieke Samenwerking), over sociale of culture samenwerking, vielen nergens goed. Men wist er niet van en wilde er ook niet van weten. Zelfs gesprekspartners van linker linksen huize, achten een Engelse veiligheidspolitiek beter thuis bij de Amerikaanse duivel dan bij de Europese Beëlzebub. Dat men met landen als Duitsland en zeker Frankrijk een werkelijke samenwerking aan zou gaan is ondenkbaar, slechts twee gesprekspartners waren bereid zo iets alsnog in overweging te gaan nemen.

Herinnert U zich nog dat Nederland altijd zo stond te dringen om Engeland bij de EG te krijgen? Op zijn minst al om het Duits-Franse onderonsje wat open te breken, maar toch ook uit onverdachte anglophilie. Nu, daar is niet veel meer van over. In het bovengenoemde opinie-onderzoek blijkt dat Nederland nu België, Duitsland en Frankrijk hoger waardeert als partner dan het eens aanbeden Albion.

Als niemand het leuk vindt, waarom zouden we er dan eigenlijk mee doorgaan? Nu,

er is geen twijfel dat we wèl zullen doorgaan. Geen enkele partij in Engeland met regeringsaspiraties denkt eraan uit de EG te treden (daargelaten plaatselijk lokgeroep voor het kiezersvolk).

De EG heeft het al niet gemakkelijk en het reizen gaat niet vlotter met een weerspanning kind. Zou daar nog iets aan te doen zijn? Voorlopig zit er blijkbaar niet veel meer in dan doorsudderden. Het zou wel verstandig zijn om een nieuwe vereveningsformule te zoeken, zodat Margaret niet weer haar één-vrouw-sketch hoeft op te voeren. En de Engelsen hebben zeker gelijk als ze hun afschuw betuigen van het huidige landbouwbeleid. Als dat nu ook veranderd is en we zouden bovendien stappen gaan maken in de richting van een Europees werkgelegenheidsbeleid, misschien wordt het twintigjarige lidmaatschap van de VK alsnog gelegenheid voor een aardig feestje, waarbij Engeland bereid zou zijn ook in politieke, sociale en culturele termen over Europa te gaan denken.

1) H. F. van den Hoven, Britain and the European community, a Dutch assessment, *Referatenblad* b. 20, Europese Gemeenschappen, 1 juli 83.